

Návštěva Nepálu: úvod

Milí přátelé,

zápisky z cest Nepálem jsem původně začal psát během cesty pro svou rodinu a posílal je postupně e-mailem. Zjistil jsem, že pokud se člověk dostane do míst, která jsou nám tak vzdálená, rád se sdílí se svými nejbližšími o tom, co vidí a zakouší. Během 7 let práce v Nadaci Mezinárodní potřeby jsem se ocitl – aniž jsem předem tušil, že tomu tak bude – během 7 pracovních cest na 3 kontinentech. Těší mne, že se mohu o tyto zápisky – včetně desítek zmenšených fotografií – sdílet s mnohými přáteli a také s partnery naší práce. Když se ocitnu kousek dál od domova, jsem určitým způsobem spojený s mnoha lidmi a to je důvod k vděčnosti.

Myšlenka návštěvy Nepálu v nás rostla asi rok. Dárci z ČR pro nepálské děti, studenty a křesťanské pracovníky postupně přibývali a v roce 2008 jsme zjistili, že jsme se pro nepálskou pobočku stali klíčovým partnerem. Pak se ukázalo, že koncem ledna 2009 se v indickém Bangalore mají sejít k pracovnímu jednání zástupci celé I.N. Network, naší světové partnerské organizace. Tím bylo rozhodnuto a k radosti naší i nepálských kolegů jsme začali plánovat moji šestidenní návštěvu.

Hlavním cílem bylo pokud možno co nejvíce a zblízka poznat zemi, kolegy a podporované rodiny. Přiznám se, že jsem se – a ukázalo se, že právem – těšil zejména na to, že osobně poznám jednu z legend nepálské práce, koordinátora Dálkové adopce PLUS, pana Rabindra Subbu. Pracovní schůzka v Indii se mi hodně líbila zejména konkrétností a otevřeností. Schůzka probíhala ve svěžím rytmu – tedy pokud se odhlédne od fyzické stránky věci, protože časové posuny jsou samozřejmě na většině účastníků znát. Komunikujeme otevřeně o tématech, které život přináší a je nutno na nich pracovat. I.N. Network se stále nachází v rychlém poměrně prudkém rozvoji a zároveň se – a to mne velmi těší – stále pracuje i na tom, aby si naše práce udržela důležité hodnoty.

Pokud jde o Nepál, přilétal jsem tam v den svých narozenin. Jak pro mne osobně, tak pro pracovní cíl mé cesty, bylo těchto 6 dní skvěle naplněných, a tak je to takový dárek shůry. Naše partnerská pobočka neustále rozvíjí svoji práci a právě v době, kdy jsem byl zde, dochází k důležitým organizačním změnám. Hovořili jsme proto i o zcela praktických otázkách, týkajících se tisíce detailů naší spolupráce. Seznámil jsem se s novým ředitelem celé pobočky a klíčovými pracovníky, kteří do svých nových rolí vstoupili právě od počátku ledna 2009.

Nepálská pobočka I.N. Network rozvíjí tři základní programy:

- Dálková adopce PLUS, ve které z ČR podporujeme 127 dětí, celkem je v programu 412 dětí.
- Rozsáhlá činnost (asi 45) křesťanských pracovníků, které nazýváme „community workers“, krátce CW.
- Odborné výcvikové středisko Lydia (více na <http://www.incz.info/04-03-03.htm>). Ročně zde prochází 40 žen půlročním kursem, naučí se m.j. řemeslům, jež jim zajistí obživu.

Toto vše jsem mohl poznat a Nepálci pro mne udělali opravdu první a poslední. Téměř jsem byl na rozpacích, jak velmi vůči mé osobě dávali najevo vděčnost za partnerství s Vámi, přáteli a dárci z ČR.

Jediný, kdo na mě nebyl hodný, byl Nepál sám – ☺, zakryl svoje krásné hory jakýmsi oparem a tak je znám spíše jen z obrázků a z letadla.

Svoje zápisky z cest začínám pohledem na kopce kolem Káthmándú z přistávajícího letadla. Takhle jsem je pak vlastně ani pořádně neviděl... Vidíte ten opar tam dole...! – ☺

Srdečně Váš

Mgr. Petr Horáček,
výkonný ředitel
nadace

První část: Káthmándú

Pěkně zdravím milé doma a také mnohé přátele z pozoruhodné cesty Nepálem.

Šest dní v Nepálu z nás neudělá odborníka na Nepál, ale pokud člověk stráví nějaký čas v této pro nás tak zvláštní zemi, stane se bohatší o mnohé dojmy, postřehy a o to, co se dozví od místních přátel. Nepálská část mé cesty má ovšem proti té indické nespornou výhodu: zatímco Indie byla především místem, kde se sešli k pracovní schůzce ředitel I.N. Network – a zemi jsme poznávali spíše okrajově – zde v Nepálu jsem jen a jen proto, abych se co nejlépe seznámil s touto zemí, životními podmínkami místních lidí a zejména rodin, které podporujeme v programu Dálková adopce PLUS, a také s pracovníky I.N. Network a místními křesťany. Je to proto intenzivně strávených 6 dní.

Během letu z indického Bangalore jsem si říkal: „Hm, všechno klope,“ a vlastně největší obstrukcí byl přestup v Dillí na letadlo do Káthmándú. Kdo zažil tuto destinaci, ví, o čem mluvím. Naštěstí jsem krátce před letem mluvil s kolegou z Velké Británie a ten mi říká: „Ááá, Dillí, tak tam je to složité, to musíš tohle, tohle a tohle...“ takže jsem se pak na letišti mohl chovat jako starý mazák – ☺, i když jsem tak složitý přestup z letadla na letadlo nikdy nezažil. Proč jsem si musel vyzvednout vlastní, již jednou odbavený kufr a vléci ho do autobusu, pak zase k jakési přepážce, kde mi jen řekli: „All right“ a vzali si ho, to nechápu.

Ještě i přílet do Káthmándú vypadal dobře. Vízum prodávají hned na letišti a papíry, které se kvůli tomu musí vyplnit, nejsou ani moc složité. Nadto jsem mohl poradit jednomu Japonci, jak to má vyplnit, on neuměl příliš anglicky, chuděra. Úředníci u víz byli spíše takoví strejdové a klidně mi vrátili za stodolarovku 75 USD zpět. Totiž, čekal jsem minimálně to, že mi budou chtít vrátit nepálské rupie.

Pak ale začal opravdu Nepál:

První zážitek – nic nefunguje. Měl mě čekat někdo z nepálských kolegů, ale nebyl tam. Mobil, který mi poslal, nefungoval. Stál jsem tam v rámusu a zmatku a místní taxikáři mi typickým asijským způsobem podbízel služby...

Další zážitek: i když nic nefunguje, nějak to nakonec jde. Náhle se tam objevil nový zaučující se ředitel místní pobočky I.N. Network – Bimal Sodemba, který tam měl přiletět z Indie (odkud jsme se již dobře znali) o pár hodin dříve, ale jeho let nefungoval. Takže přiletěl v letadle se mnou.

▲ *Bimal (vlevo) už objednává jeden z taxíků. Ty jsou zde snad standardizované..., je to malé Subaru, do kterého dám vzadu sotva kufr střední velikosti.*

Můj pokoj na hotýlku byl dalším zážitkem. Vymínil jsem si totiž, že nechci být v předražených luxusních hotelech, přestože jejich ceny jsou pro nás vlastně mírné. A tak mi kolegové v Nepálu sehnali bydlení s polopenzí v přepočtu asi za 300 Kč na den. Myslím, že na místní poměry je to velmi slušný podnik. Nicméně jsem s určitou obavou šel nejprve prozkoumat toaletu... a s úlevou zjistil, že je sice ošuntělá, ale splachovací a funkční a nadto ve stejné místnosti je sprcha i umyvadlo, i když vše poněkud komické a od WC to není nijak oddělené. Ovšem ve skutečnosti mi vláda komunistické strany, která má nyní v nepálském parlamentu většinu, připravila ještě několik překvapení: nebyl proud a tím pádem ani voda a tak se poprvé sprchuji až třetí den v Pokhaře, kam jsme mezitím dorazili. Vláda nyní vypíná proud pravidelně a patrně i dost chaoticky. Včera jej zapnuli až někdy hluboko v noci, když jsem již spal, protože jsem měl ráno nabitý notebook i mobil, ale proud už mezitím opět nešel... – ☺ Správně jsem si s sebou na cesty vzal čelovou baterku, aby se mi dobře putovalo ke světlým zítřkům. Zde se mi hodí.

▲ *Nic nevidíte...? To vidíte správně, Nepál se ponořil do tmy a proud pustí někdy až ve dvě v noci. Svítí jen projíždějící vozidla.*

Musel jsem se opravdu smát – mezitím, když toto píšu, jsem již nyní v Pokhaře, kde jsme v opravdu velmi slušně fungujícím hotýlku – místní toalety jsou skutečně na evropské úrovni..., až na to, že namísto světla je na splachovadle postavená hořící svíčka – ☺. Nejde proud... Tak tohle jsem si musel vyfotit.

Moderní toaleta osvětlená svíčkou v Pokhaře – dole.

Hned první den po příletu jsem se setkal s člověkem, na kterého jsem se zvláště těšil. Rabindra Subba je již 19 let koordinátorem programu Dálková adopce PLUS a za jeho působení program vzrostl do současné úctyhodné podoby. Rabindra mi nabídl, že se projdeme kousek městem a navštívíme jeho rodinu. Tušil jsem, že to bude dobrodružné – ale kvůli tomu jsem tady – a tak jsem vcelku ochotně a rád souhlasil. Procházka do ne zrovna luxusní čtvrti je zážitek, v našich městech se podobně vyhlížející místa a čtvrti už příliš nevyskytují. Celkově asi lze nepálskou realitu vystihnout nejlépe snad přirovnáním k romské či chudinské kolonii. Podobně vypadal i dům, ve kterém náš kolega z Nepálu bydlí se 3 dětmi v jedné místnosti. Nevím, jakou značku mobilu používá, ale tuším, že v Nepálu jsou nejoblíbenější značky, které mají zabudovanou malou baterku. Bez toho byste se na neosvětlených schodištích přerazili.

Návštěva domácnosti v Nepálu je událost, spojená s milým pozdravem. Už jsem se ho vcelku naučil, a tak se nenechám zmást, když slyším „namasté“ – zní to podobně, jako by mi anglicky někdo říkal „pane“ (anglicky „Mister“) – a odpovídám správně, totiž stejně.

U Rabindry mi předali nepálský klobouček, který se prý návštěvám dává, dostal jsem čaj, bylo to milé posezení. Rabindra Subba je sice prostý, ale ve skutečnosti velmi zkušený pracovník. V Nepálu sice opravdu ledasco nefunguje, jak má. Ale přesto jsem se velmi těšil na setkání s ním i jeho rodinou. Ještě mám slíbenou večeři u Subbových a těším se na ni.

Dole: Vpravo Rabindra, v pozadí jedna z tisíce městských tržnic.

Jaký je dojem z hlavního města Nepálu – Káthmándú:

Za prvé děsný prach. Téměř nikdy nepoužívám jelení lůj na rty, ale tady jsem si moc rád vzpomněl, že mi kdysi manželka jeden darovala, a honem jsem jej vyhrabal z cestovní taštičky. Tady bych bez něj nemohl fungovat. Nevím proč, jestli je také tak suchý vzduch, či je to kvůli tomu prachu... Ten víří hustý provoz nejnesourodější směsi příšerných vehiklů, motorek, tříkolek (ty zda ale prý většinou jezdí na plyn, a ne jako v indickém Bangalore, kde jsou to dvojtakty...), ale i moderních automobilů. Také i zde se troubí při jakékoliv příležitosti a s chutí. A to všechno hemžení víří prach, silnice jsou sice asfaltové a jakž takž slušné, ale zdaleka už ne jejich krajnice a neřku-li chodníky, ty většinou neexistují. A i kdyby, prach je prostě všude, je zde i poměrně sucho. Při příjezdu jsem si kolegovi žertem postěžoval, že prý kde je ta slíbená zima, která zde podle něj měla panovat. Psal mi totiž: „Určitě si s sebou vezmi teplé oblečení.“ Tak v tričku se sice chodit nedá, ale přirovnal bych to spíše k počasí u nás v půli září. A vyprávěl jsem mu, jak nám jednou v Tanvaldu pod sněhem úplně zmizel plot, který má dobrých jeden a půl metru. (Mezitím – již doma – připojuji poznámku: 5 dní po přiletu z teplých krajin se vyzbrojuji lopatou a vyrážím v divoké vichřici odházet dobrých 20 cm nového sněhu...)

Město má z některých úhlů leccjaké atraktivní tvary a scenerie, jsou tu zvláště tvarované kopce..., ale je to vše jaksi šedivé, zaprášené, jakoby zašlé. A spousty drátů. Nikdy jsem neviděl tolik drátů zároveň a pokud je ve všech proud, tak běda, občas jsou prakticky na dosah ruky. Ještě, že ho teď často vypínají – ☺.

Káthmándú je zřejmě spíše velké obydlené území, než město v našem pojetí. Je to dosti bizarní spleť, místy jsou i menší políčka, slumové oblasti...

Dole: Pohled na Káthmándú

Rušné ulice, billboardy, špína, prach.

▼ *Dívka vlevo je nejstarší Rabindrova dcera Sujeta. Do některých rodin nás doprovázela.*

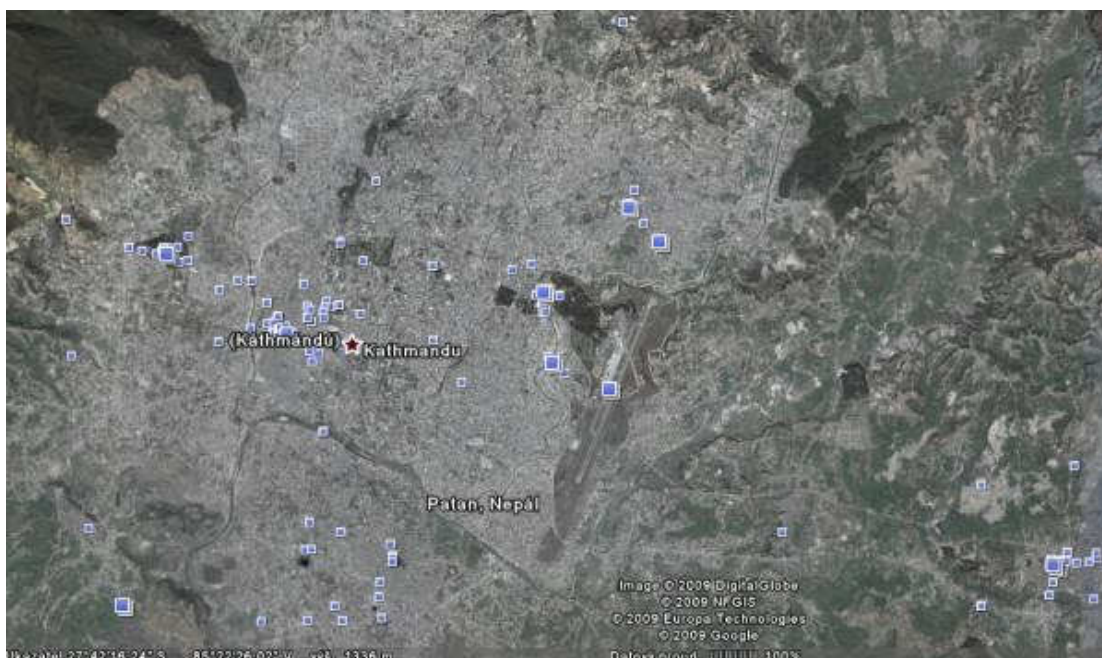

První den mého pobytu jsme s kolegou Rabindrou navštívili 5 rodin. Velmi jsem ocenil, že s námi celou dobu byli ještě dva nepálské kolegové, kteří pomáhají s tímto programem. Dilamir se skvělou angličtinou, kterou nabyl na biblické škole v Indii, pomáhá např. s překlady dopisů od dětí a pro děti v nižších třídách, které neovládají angličtinu. Daniel je z Pokhary a přijel sem kvůli mně (to mě nepálské kolegové opravdu mile překvapili). Pracuje v místní církvi, která má asi 600 členů, a vedle toho koordinuje program Dálková adopce PLUS v Pokhary. S oběma kolegy jsem mohl příležitostně po celou dobu hovořit o mnoha věcech a během krátké doby tak máme pocit, jako bychom se znali už dlouho. Podobně je to s Rabindrou, který je „legendou“ nepálského programu Dálková adopce PLUS.

Sedm let s ním intenzivně spolupracujeme, vyměňujeme si mnoho e-mailové korespondence, ale nyní máme poprvé možnost setkat se tváří v tvář. Hovořili jsme o mnoha věcech. Cestou do Pokhary, která trvá 5 hodin, jsme možná 3 hodiny probírali nejrůznější aspekty naší práce. Při večeři, kde jsme byli už jen ve dvou, nám jídlo spíše stýdlo, jak jsme byli zabraní do rozhovoru zejména o těch oblastech naší spolupráce, kde nejdou věci snadno a kde se někdy snadno vkrádá únava, zklamání a rozčarování.

Nepálské rodiny, které jsme navštívili, jsou podporovány dárci z naší země. Za první rodinou dívky jménem Salina, (rodina je hinduistického vyznání) jsme museli vyjet asi hodinu cesty do oblasti Patan, kde už je vlastně venkov, všude jsou nádherná políčka upravená do teras, ticho a klid.

Google Earth: rozsáhlé údolí Káthmándú, žijí zde 4 miliony lidí...

Cesta k Salině vedla zajímavými místy po prašné cestě. Museli jsme projet říčkou, most tu sice je, ale neunesl by prý auto, leda tak motorku. Kvůli úspoře času jsme používali místní taxík.

Nepálci jsou mistry světa v budování teras. Pohromadě to drží zpravidla samo, ta půda vypadá jaksi zvlášť jílovitá a konzistentní. Země zde má téměř všude takový sklon, že nezbyvá než vytvářet terasy, pokud se má něco pěstovat.

Rodina Saliny mě přijala velmi vřele a dostal jsem mimo jiné kalíšek nápoje, který se podobá našemu podmáslí. Bylo to dobré a ani žaludek neměl námítky... Jmenuje se to „dahí“.

Cesta k domu Saliny vede po mistrně zbudovaném náspu vedle zavlažovacích kanálků.

Tatínek další dívky Ruth ▲ je pastorem sborečku asi 30 lidí ve slumové oblasti. Sbor založil on sám jako první křesťan z této oblasti a nyní si společně postavili modlitebnu z dřevěných výztuží, které získali z nějakých bedýnek. Vznikla místnost asi 5 x 6 m, na střeše je plech.

Není třeba zdůrazňovat, že jsem se ve všech rodinách setkal s bídou. Jedna místnost k bydlení je obvyklým standardem.

Rodina Noyal, která navštěvuje předškolní výuku, mě upřímně šokovala jejich prostým příběhem. Tatínek je slepý, zrak ztratil v 8 letech. Později dostal další nemoc, která ohrožovala jeho život, ale jeho slepý přítel Dipa je křesťanem a ten jej pozval do církve. Po modlitbách sboru byl z této nemoci uzdraven. Noyal nám připravila další překvapení, když s námi s naprostým klidem komunikovala anglicky. V jejich školce se totiž jinak nemluví... Také tatínek mě překvapil pěknou angličtinou. Oba rodiče ale ve mně zanechali především nesmazatelný dojem radosti a řekněme – štěstí – které z nich vyzařuje v naprostém kontrastu s životními podmínkami, v nichž žijí. Znalost angličtiny u nepálských dětí celkově vzato překvapuje, je snad lepší než v ČR. V těch primitivních podmínkách a školách se patrně dbá minimálně na jedno – aby se děti naučili jazyk, bez něhož se v mnoha zaměstnáních nelze obejít. Tak např. v zemi, která žije z turistického ruchu, by bez angličtiny nic nešlo. Každá rodina je jiným příběhem kde hrají svou roli často komplikované osudy, odchod či úmrtí jednoho z manželů atd. Všichni, s nimiž jsme se ale setkali, vyjadřovali nestrojeným způsobem vděčnost za finanční podporu jejich dětem, bez níž by nebylo možno ani náhodou dosáhnout toho, aby dítě mohlo chodit do školy. Velmi rád bych toto poděkování předal všem, komu patří.

Šťastná rodina Noyal.

Večer, první den mého nepálského času, jsme se vydali s novým ředitelem (od ledna t.r.) Bimalem na setkání křesťanské skupinky v jednom domě. Přál bych tento zážitek všem, kdo čtou tento minicestopis, ale i všem, kdo ho číst nebudou... Dům, kde jsme byli, je u hlavní cesty. Majitel, člen této skupinky, zde má obchůdek, ale každé pondělí jej v 6 zavře (a to v Nepálu byznys právě začíná!) a v domě je v horním patře prostě církev. Dostat se tam bylo trochu o život a ani zde nebyla místnost žádným luxusem. Za chvíli se sešli 4 muži a 8 žen a Bimal vzal do ruky kytaru. Měl jsem ji předtím v ruce a byl strašně rozladěná – snad na to nebudou hrát? – říkal jsem si. Bimal ji ovšem v minutce bravurně naladil, otevřely se zpěvníky a začal opravdový koncert. Zkoušel jsem to natočit jako videoklip fotoaparátem (v té tmavé místnosti je na monitoru ovšem vidět především jen bílá otevřená Bible – ☺), nahrát do mobilu... Nepálská křesťanská zpívali s ohromným nasazením, s chutí a energicky... a dobře. Bimal hrál skvěle, nějak mne nenapadlo, že tento bývalý voják britské armády (pochází

ze slavné bojovné národnosti Gurků, z nichž Britové dodnes rekrutují členy svých nejlepších speciálních jednotek) je také zručným kytaristou. Skupinka patří ke stočlennému sboru, který Bimal až doposud vedl. Sbor roste a založil práci již na třech místech – toto je jedno z nich. Dostal jsem pak slovo a po tomto úvodu a upřímných modlitbách mě ani nenapadlo začít se nějak stydět, nýbrž s chutí jsem vyprávěl o svém životě a o tom, jak radikální změnu pro mě přineslo před 28 lety setkání s Ježíšem, Spasitelem. Ačkoliv jsme z odlišných zemí a kultur, jsme nyní díky Kristu spojeni velmi pevným poutem, jsme děti Boží rodiny.

Další den patřil návštěvě Pokhary, kde žije více než desítky rodin, podporovaných z ČR v rámci programu Dálková adopce PLUS. Cesta sem zabere 5 hodin a jak se dá tušit – není to nuda. Nepál před Vámi otevírá nádherné pohledy do hlubokých údolí s čistými řekami (alespoň na pohled), prudkých kopců plných teras, posetých chaloupkami a primitivními domky. Díky zprávám o špatné infrastruktuře v Nepálu jsem se připravoval na nejhorší – drncavé silnice, rozvrzaný vehikl. Místo toho jsme jeli po velmi slušné silnici v mikrobuse Toyota, kterému hádám tak 4 roky a poslouchali skvělé nepálské zpěvy z CD přehrávače. Řidič předváděl bravurní umění a samozřejmě si přitruboval, kde se jen naskytla příležitost. V Pokhara jsme ale na chvíli odpočinuli a kolegové mě ukázali pár míst ve městě.

Pokhara je poměrně velké město s 400 000 lidí a je to velmi atraktivní turistická destinace. Proslula např. nádherným pohledem na horu Fishtail. Ten znám ale pouze z pohlednice, protože jak den postupoval, stále více se vzduch kalil jakýmsi závojem, jako by mělo být před deštěm a nebylo vidět nic...

Daniel mi vysvětlil, že v tomto městě je 36 církví, které spolu spolupracují, a ty mají dohromady 10 000 členů.

Jeden z mnoha zážitků z cesty Nepálem patří kravám: lze je potkat na nejméně očekávatelných místech. Ti lidé je zde zřejmě pasou tak, že je vypustí do města a hotovo – a tak lze dobytče spatřit, jak odpočívá uprostřed frekventovaného kruhového objezdu, pase se kousek od stánků pro turisty (pro zajímavost jsem sledoval, co to žere – byl to kartón z nějaké krabice), jinde jich několik prodavač hnal z tržnice s ovocem. Jiný kousek dobytka si vybral za místo odpočinku parkoviště.

(P.S. Než jsem stihl tento kousek cestopisu poslat v e-mailu, už mi přátelé vysvětlili, jak je to s těmi kravami... hm, jsem to ale chytrák, copak nevím, že jsem v hinduistické zemi? Ty krávy nikomu nepatří, podle víry většiny obyvatel v nich přebývá božstvo. Napadlo mne, proč tedy 40 % lidí volilo komunisty?)

Na závěr ještě připojuji:

– foto ze společného setkání s pracovníky I.N. Network v Nepálu:

– a fotografii z milé návštěvy u rodiny našeho koordinátora Rabindry. Tradiční forma uvítání hosta doma: nepálský klobouček. Můj první dar k narozeninám – 😊, které vyšly právě na den mého přiletu do Káthmándú.

